

RADA EUROPY
EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

Wrzesień 2005 r.

UGODA
W SPRAWIE
Broniowski przeciwko Polsce
Skarga nr 31443 / 96

Niniejszy dokument określa warunki ugody zawartej pomiędzy

Rządem Rzeczypospolitej Polskiej („Rządem”) a

Panem Jerzym Broniowskim („skarżącym”)

określanych łącznie jako „strony”, na podstawie Artykułu 38 § 1 (b) Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności („Konwencja”) i Reguły 62 § 1 Regulaminu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;

Rząd reprezentowany jest przez Agenta Rządu, Pana Jakuba Wołasiewicza z Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Skarżącego reprezentują Pan Zbigniew Cichoń i Pan Wojciech Hermeliński, adwokaci praktykujący odpowiednio w Krakowie i Warszawie.

I. PREAMBUŁA

Mając na uwadze

(a) wyrok Wielkiej Izby Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wydany w niniejszej sprawie z dnia 22 czerwca 2004 r. („wyrok główny”), w którym Trybunał:

- stwierdził naruszenie prawa do poszanowania własności chronionego przez Artykułu 1 Protokołu 1 do Konwencji;
- uznał, że naruszenie wynikało z systemowego problemu związanego ze złym funkcjonowaniem krajowego ustawodawstwa i praktyki, spowodowanego zaniechaniem ustanowienia skutecznego mechanizmu realizacji prawa zaliczenia przez osoby uprawnione ekwiwalentu za mienie zabużańskie (zob. trzeci punkt sentencji wyroku), skutkiem czego nie tylko skarżącemu w niniejszej sprawie, tj. Panu Broniowskiemu, ale również całej grupie osób odmówiono i nadal odmawia się prawa do poszanowania mienia, gwarantowanego przez Artykuł 1 Protokołu 1;
- uznał, że pozwane Państwo powinno, poprzez stosowne środki prawne i praktyki administracyjne, zapewnić realizację prawa własności w stosunku do pozostałych Zabuzan, bądź przyznać im w zamian równorzędną rekompensatę, zgodnie z zasadami ochrony praw własnościowych wynikającymi z Artykułu 1 Protokołu 1;
- w odniesieniu do kwestii przyznania skarżącemu słusznego zadośćuczynienia Trybunał

uznał, w kontekście szkód majątkowych i niemajątkowych wynikłych ze stwierdzonych naruszeń, że kwestia zastosowania Artykułu 41 Konwencji nie jest jeszcze gotowa do rozstrzygnięcia i pozostawił tę kwestię do późniejszego rozpoznania w całości, oraz

zasądził na rzecz skarżącego kwotę 12.000 euro tytułem zwrotu kosztów i wydatków poniesionych przez niego do ówczesnego stadium postępowania przed Trybunałem;

- zadeklarował, iż nadal pozostaje do dyspozycji stron z nadzieją na zawarcie ugody na podstawie Artykułu 38 § 1 (b) Konwencji.

(b) wyrok polskiego Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 grudnia 2004 r. (nr K2/04), uznający za niezgodne z Konstytucją przepisy ustawy z grudnia 2003 r. (zob. punkty 114-120 wyroku głównego), ustanawiające ilościowe ograniczenia prawa zaliczenia (15% wartości pierwotnej, lecz nie więcej niż 50 000 zł) i wykluczające z planu rekompensat zabużańskich osoby, które wcześniej otrzymały jakąkolwiek rekompensatę za mienie zabużańskie;

(c) ustawę z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami państwa polskiego (dalej „Ustawa z 2005 r.”), przewidującą ograniczenie rekompensaty do wysokości 20 % pozostawionego mienia, uchwaloną po uwzględnieniu wniosków Trybunału zawartych w głównym wyroku, jak również wniosków z ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 15 grudnia 2004 r.;

Strony, przy udziale Kancelarii Trybunału, osiągnęły następujące porozumienie w sprawie warunków ugody:

II. UWAGI OGÓLNE

1. Warunki niniejszej ugody mają uwzględniać
  - iż krzywdy i niesprawiedliwość, do których odniosły się tzw. ustawy zabużańskie, nie zostały spowodowane przez Państwo Polskie;
  - **iż odpowiedzialność Polski na podstawie Konwencji ogranicza się do działania stosownego ustawodawstwa w okresie podlegającym właściwości czasowej Trybunału, który rozpoczął się dnia 10 października 1994 r.;**
  - nie tylko prawa jednego skarżącego, Pana Broniowskiego, oraz szkody jakie on poniósł w wyniku naruszenia jego prawa do własności, a które w niniejszej sprawie zostały stwierdzone przez Trybunał, ale również prawa i szkody skarżących w podobnych skargach zawisłych przed Trybunałem lub osób, które mają prawo wnieść podobne skargi;
  - zobowiązanie Rządu polskiego, na podstawie Artykułu 46 Konwencji, do tego, aby w trakcie wykonywania wyroku głównego podejmować nie tylko indywidualne środki naprawcze w stosunku do Pana Broniowskiego, ale także środki ogólne w stosunku do innych Zabużan (zob. czwartą sentencję wyroku głównego).
2. Zważywszy, iż strony spierają się co do faktycznej wartości mienia, z którym wiążą się uprawnienia skarżącego na mocy ustaw zabużańskich („nieruchomość zabużańska”), **teoretyczna wartość mienia została uzgodniona, wyłącznie dla celów niniejszej ugody. To ustalenie** nie wiąże żadnej ze stron w dalszych krajowych czy międzynarodowych postępowaniach rozpoczętych w związku z owym mieniem.
3. Dla celów niniejszej ugody strony uzgodniły, iż wycena uprawnień skarżącego wynikających z ustawodawstwa zabużańskiego zostanie dokonana zgodnie z Ustawą z lipca 2005 r., w szczególności jeśli chodzi o górny pułap ustawowy w wysokości 20%, wymieniony w Artykule 13 (2) owej ustawy.
4. **Niniejsza ugoda** nie wyklucza również możliwości ubiegania się i uzyskania przez skarżącego rekompensaty wykraczającej powyżej obecny pułap 20%, ustanowiony przez Ustawę z 2005 r., o ile prawo polskie będzie przewidywało taką możliwość.

III. ŚRODKI INDYWIDUALNE

5. Rząd wypłaci skarżącemu, **w ciągu 30 (trzydziestu) dni od wydania wyroku Trybunału skreślającego sprawę z listy spraw zgodnie z Regulą 62 § 3**, kwotę [...] złotych (PLN) na konto bankowe wskazane przez niego (lub/oraz przez właściwie przez niego ustanowionego pełnomocnika). Kwota ta będzie **wolna od jakichkolwiek podatków, jakie mogą być naliczone, a w odniesieniu do kosztów i wydatków, zostanie wypłacona wraz z podatkiem od wartości dodanej należnym od powyższej kwoty.**
6. Powyższa kwota obejmuje:

a) 20% ustalonej teoretycznie wartości nieruchomości zabużańskiej skarżącego, określonej zgodnie z Ustawą z lipca 2005 r., która zostanie wypłacona bez konieczności odwoływania się przez skarżącego do mechanizmu przewidzianego w Ustawie z lipca 2005 r. oraz niezależnie od otrzymanej wcześniej przez jego przodków rekompensaty stanowiącej równowartość 2 % wartości nieruchomości zabużańskiej;

b) [...] zł. (PLN) (tj. równowartość 12 000 euro) za wszelkie szkody, jakie skarżący mógł ponieść w wyniku naruszenia jego prawa do własności na mocy Artykułu 1 Protokołu 1, obejmujące zarówno (i) szkody niematerialne wynikłe z niepewności i frustracji spowodowanych długotrwałym uniemożliwianiem przez polskie władze realizacji przez skarżącego prawa zaliczenia w okresie podlegającym właściwości czasowej Trybunału oraz (ii) ustaloną lecz nie wycenioną szkodę materialną;

c) [...] zł. (PLN) (tj. równowartość 6 000 euro) tytułem kosztów i wydatków, poniesionych przez niego dodatkowo oprócz kwot przyznanych w wyroku głównym.

7. W przypadku nie zapłacenia wyżej wymienionej kwoty w okresie (wspomnianych w punkcie 5 ugody) 30 dni, Rząd zobowiązuje się zapłacenia odsetek za zwłokę aż do chwili uiszczenia zapłaty, w stawce równej marginalnej stopie procentowej Europejskiego Banku Centralnego w okresie nie wywiązywania się z płatności, powiększonej o trzy punkty procentowe.

8. W chwili, gdy skarżący otrzyma ww. kwoty, uzna je

(a) za ostateczne i pełne zaspokojenie jego roszczeń wniesionych na podstawie skargi nr 31443/96 przed Europejski Trybunał Praw Człowieka, oraz

(b) za wyczerpujące jego uprawnienia na mocy ustaw zabużańskich przewidziany w Ustawie z lipca 2005 r.

9. W konsekwencji, skarżący

(a) zobowiązuje się nie ubiegać o jakiegokolwiek odszkodowanie od pozwanego Państwa za poniesione szkody majątkowe i niemajątkowe, wynikłe z okoliczności uznanych przez Trybunał w niniejszej sprawie za naruszenie Artykułu 1 Protokołu 1 do Konwencji;

(b) zrzeka się dalszych roszczeń przed sądami cywilnymi przeciwko władzom polskim, w tym roszczeń z powództwa cywilnego (Artykuł 417 i nast.) oraz wszelkich roszczeń, które mogłyby zostać wniesione w związku ze wspomnianymi okolicznościami przed Trybunał lub jakiegokolwiek inny międzynarodowy organ.

10. **Nic w niniejszej ugodzie nie stanowi uznania przez skarżącego legalności pułapu 20 %**, ustanowionego przez Ustawę z lipca 2005 r., czy też jego zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej czy Konwencją.

IV. ŚRODKI OGÓLNE

11. Rząd składa również poniższą deklarację, stanowiącą integralną część tej ugody, co do środków ogólnych, które zostaną podjęte zgodnie z warunkami wyroku głównego Trybunału.

DEKLARACJA RZĄDU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Mając na uwadze swoje zobowiązania wynikające z Artykułu 46 Konwencji w związku z wykonaniem ostatecznego wyroku Trybunału w sprawie *Broniowski p. Polsce* (skarga nr 31443/96), w szczególności zobowiązania odnoszące się do środków ogólnych, które zostaną przyjęte w celu zabezpieczenia mechanizmu realizacji „prawa zaliczenia” w stosunku do skarżącego w niniejszej sprawie i innych Zabuzan, Rząd Rzeczypospolitej Polskiej

DEKLARUJE

- iż zobowiązuje się do jak najszybszego wdrożenia wszystkich potrzebnych środków w odniesieniu do prawa krajowego i praktyki, zgodnie ze wskazaniem Trybunału w czwartym punkcie sentencji wyroku, oraz iż w tym celu zintensyfikuje działania, aby uczynić nowe ustawodawstwo dotyczące Zabuzan efektywnym oraz polepszyć praktyczne funkcjonowanie mechanizmu przewidzianego dla zapewnienia Zabuzanom rekompensaty, wliczając w to procedurę przetargów i wypłaty z Funduszu Rekompensacyjnego wymienionego w Ustawie z lipca 2005 r.;
- iż, w kwestii procedury przetargów, zagwarantuje, że właściwe instytucje państwowe nie będą stwarzać przeszkód Zabuzanom realizującym swoje prawo zaliczenia;
- iż, poza przyjęciem środków ogólnych mających na celu usunięcie przeszkód w realizacji prawa zaliczenia, uznaje swoją **odpowiedzialność za udostępnienie Zabuzanom jakiejś formy naprawienia szkody** za jakiegokolwiek materialne i niematerialne szkody, poniesione przez nich w wyniku złego funkcjonowania ustaw zabuzańskich;
- iż, odnośnie szkód materialnych, wiadomym jest, że powództwo cywilne w oparciu o Artykuł 417 lub, jeżeli istnieje taka możliwość, w oparciu o Artykuł 417¹ Kodeksu cywilnego, stanowi **środek prawny dla domagania się naprawienia szkody**;
- iż, odnośnie szkód niematerialnych, w szczególności niepewności i frustracji, **zobowiązanie to zostało wzięte pod uwagę i zawarte w Ustawie z lipca 2005 r. zawierającej bardziej korzystne środki implementacji prawa zaliczenia niż te, które istniały w poprzedniej ustawie. Te bardziej korzystne środki to, po pierwsze, możliwość otrzymania świadczenia pieniężnego jako alternatywę do bardziej długotrwałej procedury przetargów, po drugie - podniesienie pułapu ustawowego rekompensaty z 15 % do 20 %;**

- **iż, zobowiązuje się dodatkowo nie kwestionować przed sądami krajowymi, że Artykuł 448 wraz z Artykułem 23 Kodeksu Cywilnego mogą stanowić podstawę prawną do dochodzenia szkód niematerialnych.**

Za Rząd

Za skarżącego

W imieniu Kancelarii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w obecności

Sporządzono w Warszawie, dnia września 2005 r.